

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 25.

Pável püspök jubileuma.

A váradi görög katolikus egyházmegye kiválóan szép ünnepet ül ma és méltó, hogy az ő örömnepségükön részt vegyen a társadalom többi rétege is.

Pável püspök kimagasló alakja a magyarországi gör. kath. főpapságnak.

Nehéz időkben, egy félszázaddal ezelőtt, mikor a román nemzetiségnek tulajdoni része fellázadt a magyar ellen, ő még mint növendékpap elüljárói tudta és akarata nélkül hazajött a messze idegenből és a románságnak ahhoz a részéhez csatlakozott, amely a veszedelemben is ragaszkodott a magyar hazához.

Később Andrassy Gyula gróf miniszteriuma méltónak tartotta őt arra, hogy egyházi és tanügyi érdemei elismerésül magas kitüntetésre ajánlja őt a koronának.

Az alkotmány visszaállításakor Pável nem csatlakozott a nemzetiségekhez, sem azokhoz, akik teljesen visszavonulva a passivitásba mentek, hanem őszinte és nyílt híve volt a magyar-barát politikának.

Mint püspöknek kétszeresen nehéz feladata és exponált helyzete volt. Állandóan üldözte őt a nemzetiségi sajtó. Ez maga elég hangosan szóló bizonyíték Pável püspök eljárásának helyessége mellett.

Mindenki tudja, hogy abban az ügyben, amelyben oly mélyen meg volt sértve az ő hazafisága és amely oly saj-

nálatos excessusokra vezetett, Pável püspök ártatlannak bizonyult. Vaszary hercegprimás teljesen korrektnek találta az ő eljárását.

Hogy a nemzetiségi kérdés a mi vidékünkön nem lett olyan éles, mint az erdélyi részeken, abban nagy része van Pável püspöknek.

Az a főpap, aki ma üli püspökségének negyedszázados jubileumát, annyi áldozatot hozott jótékonyági és kulturális célokra, amilyenre eddig nem nyújtott példát a magyarországi gör. szert. egyháznak egyetlen főpapja sem.

Népiskolák és középiskolák, papok és tanítók, árvák, özvegyek és szükölködők, közegészségi és művészeti intézetek egyaránt érezték az ő bőkezűségét.

Önmaga iránt egyszerű, igénytelen a végtelenségig, — mások iránt nemes szívű adakozó.

Mint főpásztor buzgó, hitéhez rendületlenül ragaszkodó.

Ha negyedszázados tevékenységének irányának, szellemének eredményei nem oly kézzel foghatók, (van ilyen is elég!) kielégítő magyarázatukat találják a rendkívüli nehézségekben és körülményekben.

A nagy egyházmegye joggal mondhat őszinte hálaadást főpásztorának, nagy jótévőjének mai ünnepén és méltán vesz azon részt a város és megye társadalma.

A jubiléus főpap életrajza.

Peterityei Pável Mihály régi nemesi család ivadéka, született 1827 szeptember 6-án Szatmár megyének Lénárdfalva nevű községében. Gimnásiumi és philosophiai tanulmányai végez-

tével a munkácsi gör. szert. egyházmegye pappnövendékei közé vétetett fel. Ekkor még u. i. nem lévén felállítva a szamos-ujvári püspökség Máramaros és Szilágy megyék gör. kath. román lakossága a munkácsi egyházmegyéhez tartozott. A theologiai tanfolyamot az ungvári semináriumban kezdte s Bécsben fejezte be kiváló sikerrel.

1852-ben pappá szenteltetett s Munkácson lett alkalmazva mint szentszéki jegyző, rövid idő múlva pedig a máramaros megyei Alsó-Apsa községnek plebánosává nevezték ki a fiatal, képzett papot.

1856-ban felállítván a szamos-ujvári püspökség, ő lett az új egyházmegye szentszéki első jegyzője.

Négy év múlva — 1860-ban — elnyerte a tekintélyes és jó jövedelemmel bíró szlatinai plebániát s egyuttal máramrosi püspöki helynöké tette őt főpásztorának kegye és bizalma.

Egyházi és iskolai téren kifejtett közhasznú tevékenysége ekkor már magasabb helyen is elismerést aratott s a magyar kormány ajánlatára 1870. május 14-én az I. osztályú Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette őt ki az apostoli király.

Hiveinek és polgártársainak tiszteletét, becsülését annyira megnyerte, hogy 1871-ben a máramaros-szigeti kerület országgyűlési képviselőjévé választották.

Mint képviselő a hazafias főpap hamar magára irányította a kormányférfiak és a korona figyelmét s Pauler miniszter ajánlatára a király 1872. szept. 11-én püspökévé nevezte ki annak az egyházmegyének, melynek — 18 évvel ezelőtt — ő volt első szentszéki jegyzője. Decz. 23-án a karácsonyi consistoriumban szamosujvári püspöknek praeconisálta IX. Pius

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Kötelességmulasztás.

Írta: MENDELÉNYI BÉLA.

Bizonyára az önök figyelmét sem kerülhette ki az a sajtóságságos körülmény, hogy báli referádánk — újságírói nyelven szólva — kissé limonádésak.

Borzalmasan egy kaptafára szót valamennyi s három banális kifejezést okvetlenül megtalálnak majd mindegyikben. Ezek:

Lezajlott — kitűnően sikerült — kivilágos kivirradt.

Hízen az is igaz, hogy ekkora báli forgalom mellett — mint a minő Nagyváradon folyó év eleje óta dühöng, — mikor 3 bál vagy tánczesztély is esik egy napra, legalább is bajos a szegény riporternek új, változatos és emelkedett szellemű kifejezéseket találnia, hogy megénekelje a lezajlott, kitűnően sikerült és kivilágos kivirradt tartott riccsajokat.

Am jó, legalább a névsor lenne pontos; a jelenvolt szépek lisztája.

De hát ez sem volt mindig kifogástalanul összeállítva. Napirenden van, hogy e jól szerkesztett quinqve-viratus-a leveleket, levelező lapokat, szóbeli üzeneteket, telefon tudósításokat kap, a melyek fölöttébb szorgalmaznak holmi név beszúrások, javítások, kiigazítások iránt sürgősen foganasítandó intézkedésekre való felhívást.

Nos, beláttam, hogy ez nem maradhat ennyiben. Utóvégre is sok minden dolog történik naponta széles e világon; egyik korszakalkotó, a másik kevésbé: az egyikről ritkítva szokás megemlékezni, a másikról compress-ben. De hogy az olvasó publikum irányadó jelentékeny része — a bájosabbik nem — előtt léteznék még egy fontosabb valami is a báli referádákon kívül, azt kereken tagadom.

Bánffy penzióba megy? — szegény, az ő baja.

Apponyi várakozási illetékekkel kilátásba helyeződik?, — no lám, pedig milyen csinos ember.

Prága kétharmad része romokban hever?, — és a divatárus üzleteket is kifosztogatták.

Franciaország forrong? — de hát miért?

Egyszóval azon események, melyeket mink — újságírók — világhírességeknek tartunk, a hölgypublicum szemében összezsugorodnak, eltörpülnek és kis Miskává redukálódnak.

Hanem legyen csak rövid egy báli referáda, — szörnyűség, ilyen kitűnő mulatságról 3 sort írni!

Vagy hiányozzék a névsorból csak egyetlen-jelenvolt szép is?, — hallatlan, hát miből lehetett annak a tudósítónak a szeme, hogy engem sem látott meg?!

És akkor vesszük csak észre, hogy a legnagyobb forrongást tulajdonképpen a hiányos báli referáda idézte elő.

Ismétlem, beláttam, hogy ez az állapot tarthatatlan.

Előcsitálom a szerkesztőség remekjogászát a Glossák és a Pandekták közül és ilyenforma értekezést indítok meg a kutyanyelvek és tintacsöppek fölött, vele:

— Fiatal!

— No, mi az?

— Maga természetes és lörvényes báli referensnek tartja magát, ugy-e?

— Persze, hogy persze.

— Biztosíthatom, hogy téved.

— Már aztán miért?

— Mert a Római jogból lehet ugyan szalmáznai, dea báli referádák más szempont alá esnek?

— Mi kifogása van báli referádáim ellen?

— Nos?

— Végtelen sok.

— Először is banálisabb, mint egy mame-luk-beszámoló.

— Nem áll!

— Csitt! Ugy van! Másodszor banálisabb, mint egy orfeum-énekes estélyi öltözéke.

— Nem áll!

— Ne kiabáljon! Áll! Harmadszor hiányosabb, mint egy orfeum-énekes estélyi öltözéke.

— Nem áll! Nem áll! Nem . . .

— Vegye tudomásul, hogy ezennel leintődik a báli referensségről.

— Mi jogon?

— Azon az örök és sarkalatos elvnel fogva, hogy: a ki nem tud arabusul, az ne szavalljon arabusul.

pápa s 1873. január 26-án, negyedszázaddal ezelőtt *Vanca* érsek felszentelte őt, hogy legyen az apostoloknak buzgó utódja, legyen a nagy egyházmegyének atyja, főpásztora.

Egy hónappal később foglalta el püspöki székét, mely a legszerényebb püspökség az egész országban. Sem székesegyháza, sem rezidenciája, sem birtoka nincs e püspökségnek. Apostoli buzgalommal fogott hozzá egyházmegyéje kormányzásához és néhány év alatt sok üdvöset létesített a vallásos nevelés előmozdítására s papjai jólétének gyarapítására.

Hat évet töltött a szamosújvári püspöki széken s 1879. jan. 29-én az apostoli király bizalma és a római szentszék megerősítése az *Olteánu* püspök halálával árvaságra jutott *váradi* gör. szert. egyházmegyét bizta gondjaira.

Váradi püspöksége.

A legjövedelmezőbb egyházmegye élére jutván, első sorban a meglehetősen elhanyagolt gazdasági ügyeket rendezte s jövedelmét különféle jótékony célokra fordította Óriási összegre, fél milliónál többre rug az az összeg, a melyet emberbaráti, kulturális és közcélokra áldozott.

Nagy összeget tett le a *nagyváradi g. kath. jinevelde* részére ruhaalapítványul, a melyből a növendékeket egyenlő ruhával látják el. Százazrekre megyen az általa létesített *segély-alap*; ennek a kamataiból az egyes alapítványokat segítik.

A lelkeskedő *papság* az egyházmegye igen sok községében bizony sanyaru helyzetben van. Ezeknek a segélyezésére *évenként* tudvalevőleg 6000 frtot oszt ki.

Nagyváradi város is élvezte a jótékony főpap áldozatkészségét. A *v. zvezelékre*, annak létesítése előtt, 10.000 forintot adott, a miért a törvényhatóság hálából a püspöki lak mellett levő, addig Közép-utcának nevezett utat *Pável-utcának* nevezte el s a bőkezű adományt jegyzőkönyvében megörökítette.

Belényesben nagy építkezéseket eszközöltetett, a melyek hosszú-hosszu időnkig hirdetni fogják a Pável nevet s jótékonyát. Az általa emeltetett monumentális épületek ugyan a *segély-alap* tulajdonát képezik, de azért részben az *internátus*, részben a *gymnasium* elhelye-

zésére szolgálnak. Ezenkívül egy *leánynevelő-intézetet* létesített, a mely *polgári iskolával* van összekötve.

A nagyváradi gör. kath. *székesegyház* az előtt tiszta fehérre volt belül meszelve; *Pável* püspök *35 ezer frt* költséggel oly díszesen kifestette, hogy most egyike a legimpozánsabb g. kath. székesegyházaknak.

A művészetnek különben másként is lelkes pártolója. A *képzőművészeti iskolában* nagyobb összeget tett le, a melynek kamataiból ösztöndíjat adnak tehetséges ifjak részére.

Közel 20 ezer forint azon összeg, a melyet alapítványképen a *Ferencz József nevelő intézet* javára tett le.

Magán birtokán, *Szlatinán* csinos *uj templomot* építtetett, azonkívül az egyházmegye több helyén hozzájárult templomok, iskolák, lelkészlakok létesítéséhez.

Jótékony működését legfelsőbb helyen is figyelemmel kísérték s az igaz érdem elismerésül király ő Felsege 1890. év november 26-án a *valóságos belső litkos tanácsosi* méltóságra emelte *Pável* püspököt.

Bihar-Füred páratlan szépségű üdülő hely fejlődése az ő nevéhez fűződik s azonkívül *Szlatinán* egy új fürdőtelepet létesített.

Az ünnepség.

A mai jubileumot az egyházmegye központi papsága a jubiláns főpap jelenlétében óhajtott megülni, azonban *Pável* püspök minden óvációt elkerülendő *Szlatinára* utazott, a hol teljes elvonultságban tölti el a mai napot.

A nagyváradi g. kath. *székesegyházban* ma délelőtt 9 órakor ünnepélyes *Te Deum* és szent mise lesz, melyet a káptalan tagjai és a központi papság concelebrálnak. Az egyház összes templomaiban hálaisteni tiszteleteket tartanak a negyedszázados évforduló alkalmából.

A Balázsfalván megjelenő *«Uniera»* legutóbbi száma az első oldalán, aranyozott keretben hosszabb cikket szentel az egyházfőnek, azonkívül ezen lapnak ez évi naptára közli *Pável* Mihály kitűnően sikerült arczképét

Daczára, hogy a jubiláns főpap jelenleg nem tatózkodik Nagyváradon, *tegnap márszamos előkelőség*, közéletünk jelesei megjelentek a püspöki lakban, hogy üdvözlötüket kifejezzék.

Br. Jósika Samu felmentése.

Arról a csendes miniszter válságról, melynek eredménye a király személye körüli miniszter távozása lett, lassankint kezd lehullani a fátyol. *A Pester Lloyd* elég őszintén mer írni a dologról.

»Az esemény — írja a P. L. — habár zárt ajtók és gondosan elfüggönyözött ablakok mögött ment végbe aligha fog meglepetés gyánant hatni. Nemcsak *Jósika* báró hosszú szabadsága készített elő erre; azt is tudták, hogy némely dolgokban a Felség személye körüli miniszter és a kabinet, illetőleg a miniszterelnök között a *felfogás különbsége* merült fel és nem volt nehéz dolog előrelátni, hogy a *differenciák fennmaradásának vagy megujulásának* *Jósika* báró lemondása lesz az eredménye. A tisztelt és érdemes férfiú visszalépését esinálja bár valaki — és mi a magunk részéről ezt a visszalépést igen élénken sajnáljuk — mégis csak természetes folyamatnak tekintheti azt, hogy annak a szüksége, mikép a *kabinet egyöntetűsége megőriztessék*, személyes tekintetek és aggályok fölött érvényre emelkedett . . . Bármik legyenek is különben a visszalépés okai, a szabadelvűpárt azokat az érdemeket, melyeket *Jósika* báró nehéz körülmények közt is szerzett, — csak az egyházpolitikai reformnak a Bánffy-kormány számára fennmaradt részeire kell gondolni, nem fogja elfelejteni.

Jósika báró eleinte ellenezte az egyházpolitikai reformokat, de későbbben hozzá törődött, éppen ezért habár az erdélyi státus világi elnöke volt is, a katolikus világ előtt nem sokat jelent az ő távozása. De sajnáljuk benne a konzervatívabb gondolkozásu politikus skarbá helyezését.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 25.

Ma kétségtelenül érdekes beszédek hangzottak el a t. házban. Érdekes volt a *Hegedüs Sándoré* is, még érdekesebb a *Horánszkyé*. És érdekes volt — bár nem olyan jelentőséggben, mint az előbbi kettő — *Arányi* Miksáé,

— S maga talán tud?
— Elvárom, hogy legalább is feltegye rólam, miszerint tudok.
— Nem tételezem föl!
— Fiatal ember, ön nem tekinti a közünk irodalmilag tátongó irt.
— Nem látom!
— Nos, hogy lássa, mutatóvány képpen most majd én irok néhány referádát.
— Kiváncsi vagyok reá!
— Lehet is méltán. Mert — s ezt ne feledje — a báli referensnek nem az a kötelessége, hogy a tánczosok gárdáját szaporítsa, sem az, hogy a szép szemek színei között keresse a bőditő ellentéteket, hanem igenis, hogy szüntelenül szeme előtt lebegjen a lap, melyet képvisel és gyorsan szaladjon irónja a papíron, választékosan és szellemesen beszéljen mikor a beszámolót írja a bálról és — a mi a legfőbb — ki ne felejtse egyetlen egy jelenlevő hölgyet sem. Nos, én be fogom önnek bizonyítani, hogy így kell, de lehet is megírni egy jó báli referádát!
— Nagyváradon? bajosan!
— Már aztán miért? Hát Nagyvárad talán nagyobb mint Győr, mint — Budapest?
— Nem.
— Nos, én ott is megcsináltam a referádát és megcsinálom itt is.
— Jó, jó!
Az értekezésnek az lett a következménye, hogy a báli rekvizitumok — jegyek, meghívók,

tánczrendek és egyebek — átszállottak reám és én messze menő ígéreteket tettem, hogy a Tiszántul »Mulatságok« rovatára felvirradt immár a dicső nap hajnala.

— — — Eddig két bálon vettem részt, a jogászok tánczestélyén és a tisztai tánczestélyén. Ott is, itt is csodálkozva tapasztaltam kettőt.

Első sorban is azt, hogy annyi szép leányt és asszonyt sehol az országban nem láttam — egy városban, — másodsorban pedig, hogy meglepően sok a könnyű és jó tánczosné.

Már most egy újságíró, a ki élete negyedszázados évfordulóján — eleddig még — innen van — s a ki nem ismer szebb mondást a »hogyan volt!«-nál, — kérdem, mit cselekszik egy ilyen újságíró?

Újságírói nyelven szólva: züllik. Mert a helyett, hogy sebesen járó irónnal szellemes referádát írja lapjának és pontos, hü liztáját állítaná össze a jelen volt szép — nemnek, e helyett egyebet sem csinál, mint azt hajtogatja:

— Szabad kérem a legközelebbit!, —

vagy

— Szabad kérem egy fordulót!

— És mikor javában izenget be a nyomdász fiú a bálterembe, hogy: a nyomda a referádára vár! — akkor lóhalálban összeűt 3 — legföljebb 4 — banális sort, a melyekben okvetlenül ott hemzseg: lezajlott, kitűnően sikerült, kiváló

kivirradtig, — és még jó szerencse, ha valamelyik rendező segítségére siet, hogy kettesbe összetákolják a névsort, a mely természetesen hiányos és hibás lesz.

Mert hát hol van a kritika, kötelesség érzet és ambíció, mikor Rácz Jóska éppen azt huzza, hogy:

Semmi, rózsám semmi,
Igy ke l annak lenni — — —
(Legnehezebb Nagyváradon
Referensnek lenni!)

A nyomdász-fiú ekképpen kifizetődik egy vékony referádával és a kötelesség mulasztásban leledző újságíró rohan, hogy még egy »ujrá«-t kaphasson a csárdásból!

És másnap a kis remekjogász diadallal lobogtatja a lapot és jubilál, mint egy korelnöknek megválasztott sioux-indianus:

— Hát ez az a bizonyos kiffinő referáda?
S az ember már — csak a csorbítatlan tekintély kedvéért is — tiltakozni kénytelen.
— Igenis; rövid, velős és jó. Meg aztán hely sem volt már a lapban, hosszabb referádának.

Pedig az ember érzi, szívében ott a keserű szemre hányás, hogy nincs igazad, limonádé referádát írtál, szégyeld magad! —

Igen, így van. S a szerkesztőség quinquevirátusa elárasztódik levelekkel, izenetekkel és telefon-tudósításokkal, hogy az ez, meg ez kimaradt az »ott voltak«-ból.

New-York biztosító társaság vezérigazgatójává. S azért míg az előbbieket a rendes rovatban tárgyaljuk, Arányi Miksa urat ide vesszük a bevezetésbe.

Arányi ur, rettentő bőbeszédű szónok s Bánffyknak most erre van szüksége. Arányi ur sokat beszél — az ő ismeretes éneklő modorában és sohase felejt ki Amerikát, az Egyesült Államokat, a rubelleket átszámítva frankokra stb. Arányi ur mindég dicséri a kormányt. Ma is dicsérte. Felhozta a temérdek reformot, melyek sok-sok milliójába kerültek az államnak.

— Ez a *Dreyfus-szindikatus* tagja! — kiáltott bele harsogó derűtségben *Meszlényi Lajos*.

Arányi általános társalgásban így fejezte be beszédjét:

— Meggyőződésem, hogy semmiféle más kormány olyan hazafiasan és olyan bölcsen nem működhetik, mint a Bánffy-kormány s a költségvetést — — —

Szilágyi Dezső (közbevág). Az ülést öt perczre felfüggesztem.

Arányi: — — általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Nevetés a balon.)

Polónyi: Mennyibe került a mandátuma?

Arányi: Mennyibe? Ehez Polónyi urnak semmi köze.

Polónyi: Igaza van, mert én nem adtam hozzá egy krajczárt se! (Hahota.)

Arányi: Megtiltom, hogy erről beszéljen.

Marjai Peter: Az elnök ur már régen nincs itt! Mit tárgyal?

*

Az elnök féltizenegy óraker majdnem üres padok előtt nyitotta meg az ülést és bejelentette báró *Jósika* Samu ő Felsője személyi körüli miniszternek lemondását és báró *Bánffy* Dezsőnek a miniszteri teendőkhöz való megbízatását. Még egy feliratot is előterjesztett az elnök a *Panthein* tárgyában, azzal átadta a szót *Hegedűs* Sándor előadónak, a ki az

1898 évi költségvetést

figyelemreméltó beszéddel ajánlotta elfogadásra.

Az ellenzéken is alig ültek, a részvétlenség általános volt, csak néhányan hallgatták az előadó fejtegetéseit, köztük a pénzügyminiszter is.

Hegedűs előbb általánosságban ismertette a költségvetés tételait, összehasonlította azokat a tavalyiakkal és a zárszámadás eredményeivel, majd részletesen fejtegette az egyes tételek emelkedését, illetve csökkenését. Kiterjeszkedett a nagy szocialista kérdésekre és elfogadásra ajánlotta a budgetet.

Horánszky kritikája.

Emberemlékezet óta *Horánszky* Nándor szokott az előadó után elsőnek felszólalni a költségvetési vita kezdetén. Azon kezdte, hogy a kormány és a törvényhozás múlt évi munkásságát bírálta, mert a törvényhozás eredménytelensége összefüggésben áll az ország gazdasági hanyatlásával. Kifogásolja az előadónak azt az eljárását, hogy a költségvetés ismertetésekor nem állítja a közvélemény elé az ország pénzügyi képét, hanem egyes kedvező részeket kiragad, hogy tetszetős színben tüntesse föl az államháztartás állapotát.

Pedig nagyon könnyű rájönni, hogy a pénzügyi politika mennyire helytelen irányban mozog, ha összehasonlítást teszünk az 1892. évi államháztartási költségeket, amelyek 270 milliót tettek ki a mostaniakkal, amelyek már 449 millióra rugnak.

Részletesen fejtegette *Horánszky*, hogy mily nagy áldozatok árán sikerült az államháztartási egyensúlyt helyreállítani, de viszont nem szabad arról megfeledkezni, hogy mindez csak az adóemelések eddig sohasem tapasztalt módjaival, az adófizetők megterhelésének legnagyobb mértékével sikerült.

Tehát a mi az állam pénzügyi politikájának nagy pénzügyi siker, az ország polgárainak egyuttal tönkrementét jelent.

Az 1896-iki zárszámadás tényleges deficitet, 1 millió 600 ezer forintot mutat.

Hegedűs Sándor tagadólag int.

Horánszky: Kérek egy zárszámadást azonnal megmutatni. Ezután konstatálja, hogy a nemzeti anyagi ereje, már teljesen ki van merítve és ha tekintetbe veszi azon nagy reformokat, a melyek megvalósításra várnak, súlyos agodalommal néz nemzete sorsa elé és azért a költségvetést nem fogadja el. (Hosszas éljenzés.)

A szünet után általános figyelem között *Zichy* János gróf emelt szót.

Beszéde folyamán erősen hangsúlyozza, hogy kár a szocializmust kicsinyes szempon-

tokból tekinteni. — Megfagy ajkán a mosoly — mondja a szónok — kik a szocializmust kicsinygették. Omnipotens az állam, de mégis gyöngének bizonyul a rongyokba burkoltak által megindított forradalommal szemben. Minden baj okát a kormány által megindított és melengetett vallástalan szellemű intézkedésekben látom. Eppen ez az oka annak, hogy a nép — megfosztva erkölcsi ellent álló képességétől — védtelen az izgatókkal szemben.

Nem a gyomor az oka a nép erkölcsi gyöngeségének. Hiszen a felvidék minden nyomorúsága mellett ellent áll a szocialis kísértésnek, ha segít rajta és baján az állam. Ha az államháztartás oly rendezett, hogy évről évre 23 millióval emelhetjük kiadásainkat miért nem szállíthatjuk le a közadókat? Ezzel lehetne csupán segíteni a bajon.

Igen, vissza kell szerezni a már veszendőnek indult erkölcsi alapot. Revidálni kell az egyház politikát. Mivel Bánffy a budget megszavazását — helytelenül ugyan — de bizalmi kérdésnek nyilvánította, ellene vagyok és ellene vagyunk sokan.

A beszéd egész folyamán folytonos helyeslésének adott kifejezést a néppárt.

Thaly Kálmán a függetlenségek nevében kijelentette, hogy részt sem vesznek az általános budgetvitában.

Ezzel az ülés véget ért.

A nagyváradai katolikus iskolák.

A nagyváradai I. sz. püspök, káptalan, *Nogáll* János nprépost, s alapítványokból fönntartott tanítónő és óvónő-képezde, négy osztályu fia, négy és két osztályu polgári leány és négy osztályu leányiskolák növendékeinek statisztikai kimutatása az 1897—98. iskolai év első felében:

1. Az Orsolyák vezetése alatt lévő tanítónő-képezdeszek száma	64
Az Irgalmasnénék vezetése alatt lévő óvónő-képezdesznők száma	30
2. A n.-várad újvárosi fi-elemi iskolában feljártak száma	218
A n.-várad olasz fi-elemi iskolában feljártak sz.	332
A v.-velencei fi-elemi iskolában	112
<i>Nogáll</i> János intézetében	35
3. Az Orsolyák polgári és elemi iskoláiban feljártak száma	458
Az újvárosi Irgalmas nénék polgári és elemi iskolában	342

És én sáppadtan ülök helyemen, sáppadtan hallgatom a szerkesztőségnek rám zúduló szemrehányásait és sáppadtan tekintek a ma esti Katolikus Köri bál elé.

Mi lesz itt? Teremtő Isten, mi lesz itt?

Hogyan irok én erről a bálról csak némileg is elfogadható referátát.

Nagyvárad minden szépe ott lesz, ez bizonyos.

Nekem végem lesz, hírlapirodalmilag, ez szintén bizonyos.

S a cigány húzni fogja, hogy: Semmi, rózsám, semmi! . . . , ez azonképpen bizonyos.

Nos — és végső elszántsággal, de lelkiismeret furdalás nélkül fogom biztatni a cigányt hogy: csak ezt még egyszer! — Ez döntőleg bizonyos. —

Azontul oszt Isten áldjon minden embert — referátástul és egyebestül együtt. —

»Fényesen sikerült« referátát fogok írni a »lezajlott« mulatságról és bár kötelességet mulasztok, de »kivilágos-kiviradtig« mulatok. —

Hogy ne rovódjék fel bűnül tévelygő lelkeimnek! —

Könnyműség.

Irta: S—z.

Vége volt a táncnak. A kastély urai lassan-lassan nyugalomra térnek. A vendégek oszladozóban voltak. Irma grófnő is lakosztályába vonulni készült. Elutasította társalkodóját s

azután néhány vendégtől bucsuzott. Mint rózsát a bokréta, úgy övezte körül a ragyogó szépséget a férfi világ és kivonulását a hódolat nyilvánítás újabb jeleivel tetézték.

Az ajtóban *Bánóczy* Gyula állta el útját:

— Grófnő, ezt vegye magához és olvassa el azonnal.

— Ah maga az, szólt fáradtan a grófnő s átvette a kis levélkét. — Isten vele Gyula! szólt a fiatal emberhez s jelentőségteljesen szorította meg a kezét.

Bánóczy Gyula félreált az ajtóból, mely szabad lett s a grófnő kivonulhatott birodalmából.

Hálótermében gyorsan vetkőződött le a grófnő, csinos pongyolába bujt, leereszté fűrtit s ágyába vonult.

Társalkodónője szemrehányó tekintetétől azonban nem bírt menekülni s végre is megkérdezte:

— Mi az Fanny?

— Tudja grófnő, hogy mit mondott »ő« mikor átnyújtotta azt a levélkét?

— Nos?

— Hogy azonnal olvassa el.

— De csak reggelig ráér?

— Ki tudja, szólt a társalkodónő rossz sejtélemről megkapatva.

— Ki tudja?! kacagott a grófnő. Hát én! Kaptam én tőle máskor is levelet. Tele áradozással, tele szerelemmel, keserű kifakadással,

sokszor gunnyal. Hogy is ne! Nem leereszkedésnek találja ő, az egyszerű tanár-író ember a szerelmemet, hanem természetes következménynek. No nyugodj meg Fanny, nincs a levélben semmi olyan, mit rá nem érnék akkor olvasni, mikor felébredek.

Fanny nem mert ellenkezni urnőjével s csak ennyit mondott!

— *Bánóczy* ur ma oly különösen viselte magát.

— Mint mindig! kacagott a grófnő és a fal felé fordult.

Fanny pedig szobájába vonult és úgy nézte sötét ablakából az éj sötétségét.

Tomboló vihar, rémes dörgések, cikizzó villámok ijjesztő fénye ébresztette fel a grófnőt. Rettenetes láza volt, izzadság gyöngyözött tetén és rémes álmái voltak. *Bánóczyt* veszélyben látta s ő megmenthette volna, de nem nyújtotta ki érte kezét.

— Fanny — kiáltott kétségbeesetten a szomszéd szobába társalkodónőjéhez.

Épp akkor egy rémes villám cikizzott: lecsapott egy közeli fába. Utána csend lett. *Bánóczy* hangját vélte hallani a grófnő, mintha dalolna ott kinn a tomboló éjszakába.

A grófnő kiugrott az ágyból. Fanny rohant a szobába. Mindkettőjük arca fel volt duvva. A grófnő jutott először szóhoz.

— Te le sem feküdtél, Fanny?

— Nem, grófné, nem tudtam volna el-

4.

Nogáll János polgári és elemi iskoláiban (Irgalmas nének)	318
Várad-Velencei Irgalmas nének polgári és elemi iskoláiban	229
4. Az ujjvárosi Irgalmas nének óvodájában	150
Nogáll János Irgalmas nének óvodájában	147
V.-Velencei Irgalmas nének óvodájában	98
Főösszeg	2533

Midőn a nagyváradi katolikus iskolák növendékeinek statisztikáját közöljük, egy pár megjegyzést kívánunk e statisztikához fűzni.

A katolikus egyház által fenntartott iskolákba jár 2533 tanuló, a felsőbb iskolákat (kir. kath. jogakadémia, papnevelő, főgymnázium és kath. férfi tanítóképzede) nem számítva. Tehát az összes tanulóknak több, mint fele. A másik fele a tanulóknak megoszlik a többi felekezetek között, melyek mindenike a többi felekezetek kivéve szintén tart fenn iskolákat, még a kis ág. hitvallású eklézsiá is.

És mégis mi katolikusok, kik magunkban annyi iskolaterhet viselünk, mint a többi felekezetek együtt véve — fizetjük az 5% iskoladót a városi pénztárba. Vajjon miért?

Ezért a subventióért pedig, amit a községi iskolai pénztárba befizetünk, részesülünk-e valami kiváltságban, vagy előnyben?

Tart-e a város ennek fejében csak egyetlen hitoktatót is az iskolába járó kath. gyermekek részére?

Nem azért vetjük fel ezeket, mintha a hatholikusok iskolai adóját az ő iskoláik számára követelnék vissza; belátjuk, hogy ebből elviselhetetlen teher hármlanék a városra; de ennek alapján joggal követelhetnek a katolikusok több méltányosságot a községi iskolákba járó kath. tanulók és hitoktatók iránt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

Január 26. A »Katholikus Kör« táncestélye a Zöldfában.

Január 26. Rendkívüli közgyűlés a vármegyénél d. e. 9 órakor.

Január 29. A biharmegyei takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órakor.

Január 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

aludni; az éjjel történni kellett valami szerencsétlenségnek, olyan rossz előérzetem van.

— Én is attól félek; talán Bánóczy.

— Igen! igen, mintha Bánóczy alakját láttam volna a kertben, a fa mellett, melyre villám sújtott. De talán. . .

— Nos, mit akarsz?

— Olvasná el grófnő a levelet, mondá félnéken a társalkodónő, reszkető ajakkal.

— Igaz, a levelet! az ő levelet! — s gyorsan tépte fel a grófnő. A levélben ennyi állott:

Grófnő! Meguntam a folytonos bizonytalanságot. Jöjjön a mulatság lezajlása után éjjeli 3 órakor a nagy tölgyfához. Ha a jelzett időben nincs ott; megszűnt élni Bánóczy Gyula.

— Az istenért, kiáltá a grófnő kétségbeesetten, talán nem késő még! míg a társalkodónője alétan esett a szőnyegre.

A kastély órája most verte egymásután a hármat.

Utána egy dőrejt a grófnő tudta, érezte, hogy ez Bánóczy pisztolya volt.

Kirohant az éjszakába. A villámütötte nagy tölgy mellett feküdt keresztülhált halántékkal a tanár. Még élni látszott. A grófnő leborult a vértől s esőtől ázott testére.

— Gyula, itt vagyok!

Egy mosoly a haldokló vonásain, azután a grófnő egy holttest mellett térdepelt. . .

Január 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Január 30. A nagyváradi Zenekedvelő egyesület matinéja.

Január 30. A szalárd-vidéki takarékpénztár közgyűlése d. u. 7 órakor.

Január 30. Az érmihályfalvai kereskedelmi bank közgyűlése d. e. 8 órakor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

Február 2. A polgári takarékpénztár közgyűlése d. e. 11 órakor.

Február 3. A városi közigazgatási bizottság [ülése d. u. 3 órakor.

Február 5. A bihari nemzeti kaszinó táncestélye.

Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.

Február 6. Az ev. ref. egyház bálja.

Február 6. A tenkei takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órakor.

Február 6. A Léderer és Kálmán gyár r. t. közgyűlése d. u. 3 órakor.

Február 6. A széplaki takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés d. e. 10 órakor.

Február 8. 9. Jegyző szigorlat.

Február 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Február 12. Az izr. nőegylet hangverseny estélye a »Fekete Sas«-ban.

Február 13. A biharmegyei kereskedelmi, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése, d. e. 9 órakor.

Február 13. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.

Február 19. Tiszti estély.

Február 20. A mezőtelegd vidéki takarékpénztár közgyűlése d. u. 8 órakor.

* **Pál fordulása.** Nevezetes nap volt tegnap azokra, akik egyes napok időjárásából vonnak le következtetéseket. Pál fordulása napján ha köd van, azt mondják, hogy abban az évben nagy járvány lesz, a mely reagenteg pusztítást tesz a nép között. Hát tegnap szép verőfényes hideg idő volt s ha beteljesedik a régi mondás, nem lesz az idén dőghalál.

* **Vallás és szocializmus.** Sokszor hallottuk emlegetni, hogy a vallástalanság, mely ágya ugyan a szocializmusnak, de a vallásosság sem képes azt megakadályozni. A vallás maga pedig a szocializmussal szemben tehetetlen. Ezt egy általában leczáfolják nem a szavak, hanem a tények, a vallásosságból eredő tények. Tegnap adtunk hírt a Debreczenben működő Szt.-Vincze egyesületről, Szent-Antal kenyere az áldásos működéséről Torontál megyének egyik inséges vidékén. Zombolyán u. i. a hatóság enyhíteni iparkodik az inséget, de a befolyt adományokból felerészben sem képesek az éhezőköt el látni. Elkieseríti a nyomor a népet, a szocializmus már-már felüti fejét. Zombolyán azonban akadt ember, ki megtalálta a módját annak, hogy ott a vidéken miképp lehet az ilyen származásu lokális természetű szocializmust társadalmi uton elfojtani, mielőtt még a szuronyokra kerülne a sor. Csicsáky Imre pápai kamarás, zombolyai plebános ugyanis fölhitva a módosabb hiveket, hogy adakozzanak az éhezők számára, ki a mennyit és a mit tud, ebből legyen a Szt.-Antal kenyere. Szavának bámulatos eredménye lett, pár hét alatt annyi gyűlt össze, hogy 1170 fehér, jó kenyeret osztottak szét 78 éhező család között, felekezeti különbség nélkül. A nép hallgat a papjára, megvigasztalódik. Már a szomszéd községekből is érkeznek adományok Zombolyára, viszont jöttek inségesek is és a plebános házatól senki sem ment el biztató szó és adomány nélkül. Az igazi kenyér pedig azért csilapítja az éhségen kívül, a szenvedélyt is, mert nem oda dobott alamizsna, hanem igazi szeretet adománya.

* **Rendkívüli megyegyűlés.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ma, január hó 26-án délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésnek hat tárgya lesz, s ezek a következők:

1. Honvédelmi miniszter urnak az ujonnan felállítandó honvéd-hadapród iskoláknál létesített alapítványi helyekről kiállítandó alapító-levél kiállítására tárgyában s ezzel kapcsolatosan

a m. kir. belügyminiszter urnak a szóban levő alapítványokra nézve a közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában kelt leiratai.

2. Honvédelmi miniszter urnak a Ludovika Akadémiára tett gróf Buttler János és Szilágyi Mihály-féle alapítványok jövőben miként leendő felhasználása tárgyában kelt leirata.

3. Honvédelmi miniszter urnak a lóavató bizottság megalakítását elrendelő leirata.

4. Alispáni jelentés a vicinális közutaknak adott rendkívüli segélyről a végre, hogy az inség által fenyegetett lakosságnak keresetet nyújtson.

5. Alispáni jelentés a vármegyei közutak építése és fenntartása czéljából nyitandó kőbánya tárgyában.

6. Feszty Árpád festőművész előterjesztése az általa készített történelmi kép elhelyezése s az ezzel járó átalakítási munkálatokra vonatkozólag.

* **Liberális fogás.** A szabadelv hirdetői természetesen mindig erőszakoskodnak, ha más elvről van szó, mint az övékről. A szombathelyi szabadelvűek is botrányt próbáltak csinálni és egy jótékony czélú felolvasást megakadályozni a sz. humanizmus nevében. Major Ferencz dr. néppárti képviselő ugyanis f. hó 23-án a szombathelyi elaggott iparosok felsegélyezésére rendezett felolvasásra volt meghíva. E felolvasásra valami Haincsmann János féle fogadó nagy termét bérelték ki, de a liberálisok pressiójára Haincsmann utolsó perczen fel mondta a bérletet, de azért a felolvasás e fogás daczára is pompásan sikerült.

A pályaudvarról hosszú kocsisorral kísérték Major drt Stegmüller Károly prelatust házához, honnan esti 8 órakor hívták meg az ipartestület küldöttéi az estélyre, melyet Haincsmann és társai boszuságára a katolikus kör termeiben mégis megtartották.

Az estély fényesen sikerült. Nagyszámú közönség hallgatta végig a programot s abban Major Ferencz dr. képviselőnek »A szocializmus és az iparosok« czímmel tartott alapos és lelkes fejtegetéseit.

Felolvasásában főként az az eszme domborodik ki, hogy a veszedelmesen terjeszkedő szocialdemokracziával szemben csakis egy erős iparos osztály képes szembeszállni, melyet az ipartörvények revíziójával s az iparososztály autonómiájával lehet csak és kell is megteremteni, különösen pedig a kisiparos osztály viszonyainak, főként a hitelviszonyoknak rendezésével. A magyar kisiparos osztály megérdemli, hogy vele foglalkozunk, mert ezt az osztályt mindig duzzadó hazaszeretet és becsvágy jellemezte.

A fölolvás után vacsorához ültek az egybegyűltek, melynek folyamán többen lelkesen üdvözölték Major Ferencz drt, ki a felköszöntőkre adott válaszainak mindegyikét fel tudta használni eszméi hirdetésére.

* **Adomány a »Gyermek-kórház«-nak.** Nagyváradi egyik bár fiatal, de már elismert jóhírű pénzügyészete: a »Gazdasági és Iparbank« 100 frtot küldött tegnap dr. Bulovszky József polgármesterhez, a »Gyermek-kórház« javára.

* **Pályázat.** A nagyváradi kir. itélőtábla kerületében üresedésben lévő öt joggyakorlóki állásra pályázat van kiírva. A pályázat két hét múlva jár le.

* **Diszes temetés.** Tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai dr. Jerzsák Ignác volt 48 as honvéd, ügyvéd s utóbb megyei árvaszéki ülnök hültetemeit. A ravatalt a gyászoló családon kívül Beóthy László főispán, a megyei és városi tisztikar, az ügyvédek közül többen vettek körül. A gyászszertartást Dencs János cz. kanonok, esperesplebános végezte, mely után a koszorúkkal borított koporsót kikísérték az

olaszai nagytemetőbe. A diszes temetést Germán Károly «Kegyelet» temetkezési intézete rendezte.

* **A Dunkel örökösök ajánlata.** A Dunkel örökösök már régóta perbe vannak Nagyvárad városával. Egy százezer forintos perrel már végeztek, mind a három fórum a város igaza mellett döntött s a perelő örökösök elutasította. Egy másik folyamatban eső perben azonban már két fórumon keresztül el lett marasztalva a város mintegy 5 ezer forintban. Ezt azonban a város megfellebbezte és pedig azon okadatulással, hogy a nagyvárad kir. táblán Ritoók Zsigmond elnöklete alatt tárgyalják az ügyet, holott annak idején Ritoók Zsigmond volt a hagyatéki ügynél a Dunkel ügyvédje. Ezen a peren kívül azonban megindították a Dunkel örökösök illetve átruházás folytán Mogyorós János nagyvárad lakos egy újabb pert *Nagyvárad város árvaszéke ellen 115 ezer forint összegig.* Ebben a perben azonban még a törvényszék nem ítélkezett. — Aktuálisá teszi pedig ezek felemlítését most egy budapesti ügyvéd «ajánlata» a városhoz. Ugyanis dr. *Telétleni* Árpád fővárosi ügyvéd értesítette dr. *Bulyovszky* József polgármestert, hogy a Dunkel örökösök hajlandók kiegyezni Nagyvárad városával s minden további perrel lemondanak ha a város 30.000 forintot fizet nekik. Természetesen a város nem megy bele az «ajánlatba».

* **Bomba az apácakolostorban.** A covercianoi apácakolostorban a napokban egy előkelő külsejű ismeretlen nő jelent meg és a kapusnőnek átadott egy csomagot, hogy juttassa azt a fejedelem asszonyhoz. Sem azt nem mondta hogy mit tartalmaz sem azt, hogy kicsoda ő, vagy hogy kiktől. A csomagot átkaták a fejedelem asszonynak, a ki menten elgondolkozott azon, vajjon mi lehet a titokzatos küldemény. Összehívta az apácákat tanácskozássra: Az egyik apáca, a ki hallott valamit rossz emberekről, olyanokról akik dinamittal fejezik ki gyűlöletüket minden létező iránt, figyelmeztetett arra, hogy a csomagban alkalmasint bomba van. Az apácákat megszállotta az ijedség, egy pillanat alatt mindnyájan szétrebbentek és szobáikba menekültek. Csak egy volt köztük aki összeszedve minden bátorságát, dobogó szívvel nyitotta ki a csomagot. És kitént, hogy egy picziny skatulya van benne, ebben pedig hatezer lira, egy ismeretlen jótékony férfinak ajándéka a kolostor számára.

* **Egy derék matróna halála.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, *Szűts* Dezső városi aljegyzőt mély gyász érte. Édes anyja: özv. *Szűts* Gáborné tegnap délelőtt, 71 éves korában meghalt. Az elhunyt derék matróna nem régen elcsuszott s lábát anynyira megsértette, hogy amputálni kellett, azonban a nehéz operációt nem élte túl. Temetése ma, szerdán délután 3 órakor megy végbe. A család által kibocsátott gyászjelentés a következő:

Szűts Julianna Raffay Mihályné, Szűts Mária Golba Jánosné, Szűts Gyula, Szűts Győző, Szűts Dezső, Raffay Mihály, Golba János, Raffay Gusztáv, megszorodott szívvel tudatják a legjobb anya, anyós és nagyanya Özv. *Szűts* Gáborné Lehelösz Juliannának élete 71. évében, hosszas szenvedés után f. hó 25-én délelőtt 10 órakor történt elhunytát. A meghaldogult földi maradványait a gyászoló család folyó hó 26-ik napján, délután 3 órakor helyezi örök nyugalomra *Nogáll*-utca 513. számú háztól a várad olasz-i sarkertben, az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 27-én d. e. 10 órakor fog a várad olasz-i plebánia templomban az Egek urának bemutatni. Nagyvárad, 1898. január 25. A sok szenvedésért adjon az Isten neki örök nyugalom!

* **Nemmagyarosítás.** Bruhenthál Mór hagymádfalvi tanító vezetéki nevét Bihari-ra magyarosította.

* **A monte-karlói játékbank szerződése.** A monte-karlói játékbank részvényesei ma tartott nagygyűlésükön, mint tudósítónk jelenti, ismét szerződést kötöttek tiz évre a monakói herceggel. A szerződés szerint a monakói herceg a banktól tiz millió frankot kap rögtön s azután később tizenöt milliót. Öt millió fran-

kot fizet a társaság a hercegnek a monakói kikötőért és két milliót az új színházért. Azonkívül a herceg öt százalékos kap az új osztalékból, ha a jövedelem a huszonöt milliót meghaladja.

* **Tűz Homorogon.** A homorogi pusztán tegnapelőtt meggyuladt *Gölmán* Antalnak egy nagy kazal szénája és leégett. A tűz gondatlanságból keletkezett, a kár 200 forint körül van. Biztosítva nem volt. A gondatlan tulajdonos ellen a vizsgálat folyik.

* **A szőke csoda — Vizes-Gyámban.** *Márkus* Emilia vizesgyámi lakos lakására tegnapelőtt este bement *Mikulicza* György, *Elenes* Imre, *Sánta* György gyiresi lakosok, a tulajdonosnőnek határozott tiltakozása dacára. A szobában azután a három ember, akik előzőleg a kocsmában ittak és így már illuminált állapotban voltak, olyan lármát csaptak, hogy a lakosnő végre is kénytelen volt a csendőrség oltalmát igénybe venni. Mikor a garázdálkodók megtudták, hogy *Márkus* Emilia csendőrökért küldött, neki estek a butoroknak és mindent összevissza törtek, úgy hogy mire a csendőrök megérkeztek, már romokban heverték a butorok. A csendőröknek csak hosszabb idő múlva sikerült a három dühöngő embert megfékezni, akiket azután letartóztattak.

Meglopott kereskedő. *Weisz* Ignác cséffai kereskedőtől az elmúlt éjszaka *Kos* Mihály, *Békesi* József és *Szilágyi* József elloptak nagyobb mennyiségű szalonnát és sertéshúst. A csendőrség a tetteseket letartóztatta, akik a lopást beismerték.

* **Alvás közben meglopott földmivelő.** *Argyelán* Mihály fekete bátori lakos a minap Váradról hazafelé igyekezett; utközben leült az ut szélén és elaludt. Míg *Argyelán* aludt, addig meglopták, elvittek tőle egy kendőt és husz forint készpénzt. A csendőrség a tettest hamar elfogta. *Bulzán* Mitru személyében, aki a lopást be is ismerte. Az egész ügyet áttették a járásbíróshoz.

* **Megfogott buzátolvajok.** *Szimie* Nyika grosi lakostól *Fruzsina* Vikanti elloptott 12 forint értékű búzát, a záros kamarájából. A tolvajt letartóztatták.

IRODALOM.

— **Csarnok.** Irta Dr. *Nogáll* János fsz. püspök Nagyvárad 1897. 405 old. Kötve 1 forint 50 kr. Diszkótésben 2 forint.

A Kath. Hitvédelmi folyóirat az érdemes szerző ez utolsó munkáját a következő szavakkal jellemzi: »Mindezeket az illusztris szerző nem száraz értekezésekben tanítja, hanem elmét megvilágosító, lelket megragadó, kedélyt megindító tárgyaló modorban, élénkítve találó és magasztos történeti példákkal. *Nogáll* püspök művei eredeti magyarság mellett azért oly közkedveltségűek, mert a szerző eredeti és romlatlan lelkületét és tudását közvetlenül árasztja szét, a kedély mélyébe tud férkőzni, lelkesít és megnyugtatja lelki világunk vergődését. Én ha sok pénzem lenne, ezer és ezer példányban venném meg könyveit s oda ajándékoznám a századvégi kedélyt embereknek. Nem vagyok optimista, de azt hiszem elolvasása után sokan-sokan tisztuló lélekkel s kedéllyel tennék le, mert a századvégi lelkek a kedély benyomása alatt állanak. *Nogáll* püspök pedig annak megindítására tör első sorban. Bámulatos az az energia, az a lélek-szeretet, ami ebben az író-püspökben rejlik. Mag s korrall vállain ifjunak is dicséretre méltó munkásságot fejt ki, s szinte ég benne a vágy, hogy a vergődő lelkek nyugalomát visszaadja. Melegen ajánljuk *Nogáll* püspök ezen épületes művét, értse meg belőle mindenki, hogy a lélek kiművelése ad szárnyat a keresztény hitéletnek. Intézetek, papnevelők növendékeik kezébe alig adhatnak becsesebb és hasznosabb könyvet. A felnőtteknek pedig valóságos Vademecum.

Az ismertető szakaszhoz csak annyit tehetünk, hogy e pompás mű a szerzőnél vagy dr. *Némethy* Gyula teológiai tanárnál (Nagyvárad, Papnevelő intézet) vagy esetleg a Tiszántul kiadóhivatalában kapható.

TANÜGY.

Az ipariskolai bizottság ülése. A nagyvárad iparoktatási bizottság január hó 28-án d. u. 4 órakor, a városház tanácsstermében ülést tart, melyre az elnök ezton is meghívja a tagokat.

SPORT.

Uradaimi vadászatok eredménye. Gróf *Wenckheim* Frigyes pósteleki vadászterületén a múlt év folyamán lőttek összesen 18 bakot, 20 sutát, 989 nyulat, 551 fészánkakast, 123 tyukfácant, 40 foglyot, 14 erdei szalonkát, 44 fűrjet, összesen 1794 hasznos vadat; továbbá 2 rókát, 18 görényt, 62 házi macskát, 41 kutyát, 100 menyétet, 99 törvises disznót, 16 ölyvet, 88 kányát, 29 vércsét, 198 szarkát, 82 fekete varjút, 54 szajkót, vagyis összesen 784 kártékony vadat. A téli körvadászaton, melyen 1383 vad esett zsákmányul, résztvettek gr. *Wenckheim* Frigyes házigazdán kívül *Inkey* Antal, gr. *Wenckheim* Géza, gr. *Almásy* Dénes, br. *Vécsey* Miklós, gr. *Wenckheim* Dénes, *József* Károly, *László* s *Pál*, *Ladics* György. — Ugyancsak gr. *Wenckheim* Frigyes kigyósi uradalmában a múlt év folyamán lőttek 35 bakot, 44 sutát, 3640 nyulat, 729 fészánkakast, 162 foglyot, 12 erdei, 11 vízi szalonkát, 17 nagy kacsát, 14 rókát, 2892 különeműt, összesen 7549 vadat.

MULATSÁG.

Elit mulatság. A biharmegyei nemzeti casinó tagjai által rendezendő házas táncestélyre a meghívókat tegnap bocsátotta ki a rendezőbizottság. A tánc-estély február hó 5-ik napján lesz megtartva a Biharmegyei nemzeti casinó termében. Kezdeté 9 órakor.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

- 2791. *Mallár* István — *Buttag* Anna.
- 9. *Balogh* Pál — *Nagy* Erzsébet.
- 58. *Horváth* István — *Mód* Juliánna.
- 60. *Koczi* Mihály — *Romer* Zsuzsánna.
- 61. *Szigeti* Rozália — *M. Kis* József.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 2673. *Csermő* község erdei haszonvételek ügye.
- 2714. *Almás* község tagosítási ügye.
- 14. Özv. *Vankus* Józsefné — *Vankus* Anna.
- 2759. *Ländler* s. t. — *Klein* Áron és neje.
- 2995. Özv. *Ursz* Oannáné *Ursz* Danilla s. t.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 4440. *Fisch* Dávid uzsora.
- 4340. *Trip* Tógyer s. t. lopás, orgazdaság.
- 4365. *Deme* Tyódorné súlyos testi sértés.
- 4366. Özv. *Schwarz* Jánosné hamis pénz kiadás.
- 4385. *Mészáros* Mátyás magánlaksértés.
- 4434. *Schön* Antonia rágalmaság.
- 4436. *Szabó* Ferencz lopás.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

- 4403. *Szabados* István erőszakos nemi közönség.
- 4407. *Horváth* Péterné lopás.
- 4410. *Murties* Pál s. t. magánosok elleni erőszak.
- 4471. *P. Nádudvari* Bálint súlyos testi sértés.
- 4412. *Késjár* Mihály st. lopás, orgazdaság.
- 26. Ifj. *Szemmári* József sikkasztás.

Előadó: *Erdély Endre.*

- 140. *Szakál* Mihály becsületsértés.
- 85. *Gyarmati* Aron közszend ell. khg.
- 86. *Papp* János lopás.
- 97. *Vaegyasi* Pál rágalmaság.
- 104. *Vogl* Márton s. t. lopás.
- 129. *Fernbach* Mihály s. t. súlyos testi sértés.

Előadó: *Polchy Mór.*

4059. Mihók György s. t. szándékos emberölés, rablás.
71. Mikó Gusztáv lopás.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

4402. Ladányi Kálmán sikkasztás.
19. Pelle Tógyer s. t. lopás.
52. Ifj. Ekcs József s. t. lopás.
77. Kurta Gusztávné okirat hamisítás.
1. Győri István s. t. súlyos testi sértés.
54. Kötormán Mihályné rágalmazás.
55. Kanász András közcsend elleni kh.

Előadó: *Fráter Imre.*

2585. Moldován Dimitruné — Blazs Maruca.
2624. Halmazsán János — Styibe Mitru s. t.
2631. Szavoj Anna — Sutyó Elena.

Előadó: *Bócz Géza.*

2730. Özv. Tatár Juonné — Tatár Gyula.
2777. Remeckzi J. és neje — László Zsuzsanna.
2758. Dr. Steinhardt Mór — Horváth József.
2796. Dregoj Gila s. t. hagyatéki ügye.
26. Csallós József Ivanovits Demeter.
115. Burghardt Róza — Barnan Dimitriené.

Előadó: *Járosy Károly.*

2640. Weisz Mór — Nadányi Károly.
2554. Weisz Mór — Nadányi Károly.
2735. Simon Lajos — Özv. Bárdos Györgyné.
2737. Biharmegye árvaptr. — Komlóssy Antal örök.
2741. Biharmegye árvaptr. — Özv. Messena Istvánné.
2742. Biharmegye árvp. — Özv. Messena Istvánné.
2723. Floreszku György — Stefánovits Stefán.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

2753. Miskoj Juon — Balázs Mária.
2754. Marczán Tódor Saftvár Joanna.
2755. Szelle József — Mannilla Petru.
2761. Lengyel Lajos — Mikle Karácsony.
2768. Piroška Imre — Piroška József.
2797. Budapesti Bank egyesület — Szelle József.
2798. Bódi Bódeg tkvi. kérvényi ügye.

Előadó: *Gedeon László.*

84. Pusztón János s. t. — dr. Lengyel Sándor s. t.
7. Pusztón János s. t. — Szák Koesis András.
80. Perka Dimitrie — Popos Tódor.
100. Jánosi Ferencz — Flóre Tógyer.
108. Weisz Mór és fia — Sonnenfeld Dávid.
116. Tóth József — Paduran Vaszalíné.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2707. Diósi Ignác fia Lajos — Klein Sámuel.
2708. Özv. Papai Lajosné — Vekerdi Imréné s. t.
54. Perl Bernát — Fuch Lajos s. t.
53. Lajos Mihály — Banmann Károly.
107. J. Deutsch Mór — Sonnenfeld Dávid.

ZENE és MŰVESZET.

— **Ismét hangverseny Nagyváradon.** Érdekesnek ígérkező hangverseny estéje lesz Nagyváradnak legközelebb. Daniella Malvin berlini operaénekesnő, akit az udvar tanítatott ki Bécsben, hangversenyt rendez nálunk. Daniella Malvinról elismeréssel szólnak a külföldi zenekritikusok is s valósággal ünneplik nálunk Magyarországon is aradi, kolozsvári és gyulafehérvári vendégszereplései alkalmából. A hangverseny főbb számait az ő énekszámaitöltik be.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 15.

Hiszen megcsik, hogy az ember néha jobban megnyomja a szót, de hát ezzel még nincs semmi baj. A szó elröpül s marad minden a régi. Azonkívül magának szép keresete is volt nállam. Volt jó bére és sok mellékes jövedelme.

— Engedelmet kérek Stendardo ur, ebben nem vagyunk egy nézetben. Az ajándékot a szolgálók kapták, engem nem visz rá a lélek, hogy alamizsnát kérjek. Különbem nálam a pénz csak másodrendű dolog, az igazságos és jó bánásmód a fő.

— Természetes. Kűck! Ha így áll a dolog s ha maga ezt így fogja fel, ám legyen! Nekem nem szokásom szolgálóimnak könyörögni, hogy maradjanak. Tehát elfogadom felmondását. Sőt előbb is elmehet, ha megfelelő embert kapok helyette. Isten tarsa meg!

— És ezzel Stendardo sarkon fordult, az öreg szolga pedig mint mindig, ezuttal is mély tisztelettel kiáltotta utána a rendes üdvözlést: »Alázatos szolgája Stendardo ur!«

* * *

Ezen eset miatt nem a legjobb hangulatban ment Stendardo az üzletbe s később sem nyerte vissza előbbi kedvét, mert midőn Askán utána tudakozódott, kitűnt, hogy az egyáltalában nem jelent meg aznap az irodában.

— Körner — kiáltott be dolgozó szobájából Stendardo az irodába, a hol nyolcz írálóvány előtt tizenhat fiatal segéd és Blohm, az öreg pénztáros dolgozott.

— Menjen Ön rögtön a városba lakásomra s mondja meg a fiamnak, hogy hivatam, jöjjön azonnal.

S átolvastván a leveleket, beszélította a cég üzletvezetőjét magához, kihez egész özőnét intézte a kérdéseknek. Mig a firma fő embere urának az ügyekről referált, ez türelmetlenül hallgatta őt, vagy a vállait rángatta idegesen. Az utolsó ki nem elégitő felvilágosításra pedig kitört belőle az eddig magába fojtott indulat és a szegény embert valóságos elárasztotta a szemrehányásokkal:

— Alig huzza ki a lábát az ember, már is felfordul utána minden. Ha az áru meg nem érkezett, Önnek mindjárt telegrafálni kellett volna utána és a révbiztosnál tudakozódnia. Az Ön válasza annyi mint semmi! Ön napról-napra vár. Mit ért el ezzel? Tudhatta, hogy mulasztásnak kell lennie a dologban. Hiszen a drezdaiak a szörszállásig pontosak. S most hogy vagyunk? Megjött az a husz láda?

— Nem jött, Stendardo ur. Az előbb is mondtam, hogy csak teherárunk lettek a ládák feladva.

— Hogyan? Hiszen mi abban állapotunk meg, hogy gyorsárunk gyanánt jöjjenek. S a facturán is rajta volt a jegy. Hol van az? Mielőtt Dünkbebeckbe elutaztam, még a kezeim közt volt.

— Ugy van, úgy áll, Stendardo ur, de ismétlem, nem jött semmi, a »Halencia« pedig ezelőtt fél nappal zátonyra jutott. Oh minden oly szerencsétlenül találkozott össze.

— No persze! En meg azt mondom, hogy Ön a legnagyobb mértékben megfelejtkezett kötelességéről, hogy mindjárt nem táviratozott, midőn az áru meg nem érkezett. Mirevaló Ön? Miért van a helyén? Ki szenvedt már most a kárt, hogy az árut át nem vették? S ha meg kerül is minden, ki téríti meg a szállítási költségét, az idő veszteséget, a kerülő utat? Most azonban egy-kettő! Lássunk a dologhoz. Irjon a vasúthoz, nem tévedt-e oda az áru? S még egyet! Elment-e a porcellán áru Buenos-Ayres-be?

A cégvezető megadta a felvilágosítást és eltávozott. Utána Blohm, a pénztáros lépett be a szobába egy irással, melyet Stendardo figyelmesen megvizsgált és helybenhagyott. Ezt követve a többi iratok előterjesztése, melyeket Stendardo összeráncolt homlokkal és éles szemekkel vizsgálta át, mielőtt nevére aláírta volna. Az őszhaju pénztáros ezalatt szótlanul várakozott a szoba szegletében. Kopott kabátjában úgy nézett volna ki, mint egy kéregető, ha a ruha alól ki nem látszott volna az az aranylánc, melyet urától kapott volt karácsonyi ajándékkul. Midőn azonban Stendardonak egy a többiből alakra elütő arany keretű illatos levél került a keze közé, a pénztáros akaratiánul egy ijedt mozdulatot tett, de már nem volt ideje a levelet a csomóból kirántani. Stendardo pedig a világosság felé tartva a gyanus iratot elkezdte olvasni:

»Hogy százhuszonöt márkát augusztus havára felvettem, igazolom. Mittel Adél.«

— Hát ez micsoda? Ki ez a Mittel Adél? kérdé aztán szigorúan.

— Ez a . . . . . Hogy is mondjam csak? Ez a levél csak vigyázatlanságból keveredett ide. Bocsánat Stendardo ur, arról van szó . . .

— No, csak az igazat Blohm! Nekem valami sejtelmem van. Tisztán akarok lenni! Hát olyan vakmerő itt valaki, hogy a szeretője szám-láját a pénztár elé juttatja s ezzel akarja ki-egyenlítettetni? S Ön még közrejátszó a dologban Blohm?

— Közrejátszó, Stendardo ur? Ha én az aláírt számlát kifizetem?

— Mindenesetre, Blohm! Önnek az olyan nők előtt, a kik erényük jutalmát a pénztár előtt akarják felvenni, ajtót kell mutatni!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A bécsi gáz-kölcsön.

Bécs, január 25. (Saját t. d. táv.)
A város gáz-kölcsön ügye végre megoldást nyert. A Német-Bank igazgatójával, Siemens dr.-al, ki tegnap itt járt, szerződést kötött a törvényhatóság. Tudvalevőleg, már több héttel ezelőtt tárgyalásokba bocsátkozott Bécs városa ezzel a bankkal a kölcsönt illetőleg a nélkül, hogy eredményre jutottak volna. A kölcsön-ügyletet ugyanis egybekötötték alóvasut (Tramvay) ügyével s miután a Német-Bankezta két kérdést teljesen különválasztotta kezdetben nem tudott semmiféle megállapodásra jutni a várossal. A banknak tulajdonképpen igaza is volt, mert mig a gázkérdés megoldása égető szükség addig a Tramvay ügy korántsem ilyen természetű. Végre a kölcsönös engedmények, után megtörtént a döntő lépés. A kölcsönt 60 millió korona — 4%-os törlesztéses kölcsönformájában megkapta Bécs városa. Az átviteli árfolyam 98%, minden további levonás nélkül. A város nem vállalt kötelezettséget a Bécsi Tramwayt illetőleg. A községtanácsot ma határozathozatal végett összehívták.

A fiumei kormányzó új hatásköre.

Fiume, január 25. (Saját tud. táv.)
Perczel Dezső belügyminiszter megbízta Szapáry gróf fiumei kormányzót a feloszlott reprezentanza és delegacione összes attributumaival.

Szimon Anna gyilkosai elítélve.

Budapest, jan. 25. (Saját tud. távir.)
Filippoliszból szenzációs távirat érkezett: Szimon Anna gyilkosát Bojcsenvel ciznikosával Novelicscsel együtt megújított perben a fellebbviteli bíróság halálra ítélte. Nikolát felmentette.

Bányaszerencsétlenség Resicza.

Resicza, január 25. (Saját tud. táv.) Tegnap este 8 órakor a Szécheny aknában — melyet a tavalyi óriási katasztrófa óta újra építettek — bányalég robbanás történt. A robbanás ereje lerombolt egy egész szintfalat és 8 munkást megölt. Eddig 5 halott került elő az omladékok alól. Ujabb hír szerint 10 bányász veszett ott, a robbanás következtében.

Öngyilkosság a fogházban.

Budapest, jan. 25. (Saját tud. táv.) Marcellino Bispo a brazíliai hadügyminiszter gyilkosa a Rio de Janeiroi fogházban öngyilkos lett.

Wahrmann René adománya.

Budapest, január 25. (Saját tud. táv.) **Wahrmann René** asszony, dr. **Falk Miksa** urnak, a »Magyarországi Hirlapírók nyugdíjintézete« elnökének a nyugdíjintézet részére 1000 frtot küldött.

Algirban nyugalom.

Budapest, jan. 25. (Saját tud. táv.) Algirból éjjel 11 órakor a következő távirat érkezett a Havas ügynökséghez: Teljes nyugalom van. Az utcák üresek, csak katonai őrzékek láthatók. A lapok gyűjtést indítanak a zavargások alkalmával megölt **Cayrol** családja számára. Mintegy 300 egyént tartóztattak le, akik közül száz felett holnap ítélik meg. Bouinauban verekezés közben egy zsidó megsebesült.

Békés hírek Havannából.

Budapest, jan. 25. (Saját tud. táv.) A »Maine« hadihajót Havannába rendelték. Az ez alkalomból közölt hosszabb félhivatalos nyilatkozatból kitűnik, hogy a rendeletnek nem ellenséges szándék az alapja; ezzel inkább a régi tengeri forgalmat akarják helyreállítani, ahogyan a kubai felkelés előtt volt, amidőn is az amerikai hajók korlátlanul köthettek ki Havannában.

Zola tanui.

Budapest, jan. 25. (Saját tud. táv.) Mint a »Havas ügynökség« jelenti Zola 104 tanut fog az esküdtek elé állítani. Köztük lesz Billot, Mercier, Boisdeffre, Pellieux, Gouve tábornok, Pisquart ezredes, Eszterházy Henrik, Forzinetti őrnagy, Lebrun-Renault kapitány, Casimir, Perier, Charles-Dupuy, Ribot, Darlau, Guerin, Goblet, Poincaré, Leyüues, Trarieux, Jaurés Scheurer-Kestner és az itteni diplomáciai kar egyes tagjai is.

Orosz dementi.

Budapest, január 25. (Saj. tud. táv.) Az orosz távirati ügynökség jelenti: A Reuter-ügynökség jelentése az angol hajóknak Port-Arthurban való tartózkodásáról teljesen helyes és éppenséggel nem mond ellent az orosz távirati ügynökség röviden fogalmazott hírének. A »Times«-ben e hó 19-én megjelent hivatalos közlemény az angol keletázsiai hajóraj hajóinak elosztásáról azt mutatja, hogy Poró Arthurban nincsenek angol hajók. Világos, hogy a hajóknak e kikötőbe vált

érkezése, valamint a kikötő elhagyása a nevezett hajóraj parancsnokának intézkedésére történt, anélkül, hogy Londonból erre nézve bármely utasítás is érkezett volna.

Egy cseh képviselő lemondása.

Budapest, jan. 25. (Saját tud. táv.) Prágában dr. Hallvich képviselő tartománygyűlési mandatumáról lemondott. Délután körülbelül 1000 foglalkozás nélküli egyén gyűlt össze a tartománygyűlési palota előtt, de a rendőrség könnyű szerrel szétzavarta.

KÖZGAZDASÁG.**Gazdasági felolvasás Élesden.**

A Biharmegyei gazdasági egyesület által Élesden, a gazdaközönség anyagi és szellemi érdekeinek előmozdítása végett szakszerű felolvasást rendezett e hó 23-án a Casinó termében, melyre a Körösvölgy előkelőségei és gazdái szép számmal jelentek meg.

A felolvasók és a gazdasági egyesület elnöke **Beóthy Atilla** birtokos kíséretében 3 óra után megérkezvén, lelkes éljenzéssel fogadtattak. **Beóthy Atilla** örvéni nagybirtokos a gyűlésen megjelenteket üdvözlölvén, a gyűlést megnyitottak nyilváníta. **Makay Károly** ev. ref. lelkész a vendégeket — a felolvasókat és a gazdasági elnököt — a közgyűlés nevében üdvözölte, beszédét lelkes éljenzés kísérte, mire a gazdasági egyesület elnöke, megköszönve a szíves fogadtatást, fölkérte **Telegdi József** országgyűlési képviselőt a felolvasás megkezdésére. Felolvasó kiváltképpen a **gyümölcs-tenyésztésről** kíván szólni, hangsúlyozta a szilva termelés áldásos voltát, mely ezen vidéknek egyik pénzforrását képezi, buzdította a jelenlevő gazdákat, hogy szilvaikát árkojják körül, gondosan hernyózzák meg, a fattyuhajtásokat pedig vágják le, ezáltal jövedelmük megkétszereződik jövőre, pedig ez igen kevés fáradsággal jár, a magvaváló fajt különösen ajánlja.

Ezután az alma és körtefákról szólt, a meyeik nagyban kivitelre alkalmasak. Csak öt-öt alma és körtefajt óhajt meghonosítani, de igen nagy mennyiségű gyümölcsöt exportálni akar, mint azt Kecskemét is teszi, a legjobb fajkból, a melyeket itt helyben a kereskedők szívesen és jó áron megvesznek, a mely a gazdaközönségnek rövid idő alatt igen szép hasznot hoz. Utalt az ország különböző részein tett kísérletekre, hol egyes bevált fajok a lakosok javát nagy mértékben előmozdítják s a megélhetés nehéz küzdelmei között kevés költség és fáradság mellett bőven jövedelmeznek. Végül kéri a gyűlést, állapítsa meg az ajánlott fajok közül azokat, a melyeknek nagyban való tenyésztése legcélszerűbb lenne. A gyűlés a felolvasást élénk éljenzéssel jutalmazta.

Ezután **Zathureczky István** tartott nagy figyelemmel hallgatott felolvasást a talajművelés-, a trágyázás és a trágyakezelésről. Különösen figyelmeztette a gazda közönséget az istálló trágya eüálló részeinek megkötésére, mely részek nélkül az céljának meg nem felelhet. Statisztikai adatokkal igazolja a szakszerű trágyakezelés óriási hasznát, mely a kisebb gazdák nyomasztó helyzetét, csekély fáradság mellett gazdagon jutalmazza meg.

Felolvasásában a szántás módjáról, idejéről, hatásáról igen hasznos ismereteket közölt, melyeket a gazdák saját javuk előmozdítása végett, csak haszonnal követhetnek. Ismertetést közölt a mély szántás előnyeiről, az ugarnak gyomirtó sekélyszántásáról, az őszi szántás előnyös voltáról tavaszi vetés alá, kiemelvén a fagy áldásos hatását, mely a szántóföld termőképességét tetemesen fokozza; a boronálás és kultivátor hasznát könnyen érthető módon adta elő, a trágyagyűjtés, kezelés és elviteléről, valamint a fedett gödrök előnyeiről a gazdaközönségnek hasznos utasításokat adott, kiemelvén, hogy ő is a gyakor-

lat terén szerzett tapasztalatait érvényesíti; a kellőleg meg nem művelt talaj még a műtrágyázás mellett sem hozza meg az óhajtott jobb termést; pedig a gazdaközönség meggazdagodása az ország meggazdagodásának biztos zálogát képezi, illetve eszközi, tehát erre minden magyar gazdának törekednie kell, hogy hazája jövő boldogulásának biztos alapot rakjon. Zajos éljen és taps. Ezután a gyűlés öt percze felfüggesztetett.

Szünet után **Málnássy Ferencz** különösen a szarvasmarha tenyésztésére tért, mely a gazdák ezer éven át kipróbált jó tulajdonsága által ismert igavonó állatot szolgáltatja. Kiemeli az u. n. magyar faj előnyét a nyugati és szláv fajok fölött. A magyar faj pusztulásának okait élénk színnel ecsetelte, leplezetlenül föltárva azon származás bántalmát, a melyben a magyar faj részestül és ajánlja, hogy ne a betegségre sokkal inkább hajlandóbb nyugati szláv, hanem azon fajt részesítsük a legjobb bántalmódban, a mely honfoglaló őseinkkel együtt jött be egy évezreddel ezelőtt, a magyar nemzet új hazájába és ezen át, ezer viszontagság közepette hűségesen huzta jó és balszerencse közt a magyar gazda szekerét és ekéjét, mely jó tulajdonságainál és phisikai szervezeténél fogva minden más fajjal kiállja a versenyt, sőt azokat felül is mulja, azért megérdemli a magyar taju szarvasmarha a legjobb bántalmódot, hogy ez vihessen a magyar gazda szekerét a harmadik e redévbe. Nagy gonddal szerkesztett előadását általános lelkes éljenzés követte.

Beóthy Atilla elnök ezután fölkéri **Telegdi József** képviselőt, ki igazán szíven viseli kerülete javát, hogy a gyümölcsfajokra nézve állapodjék meg a gyűlés, a gyűlés gazdasági elnök útján, a gazdasági egyesület kéri föl a faj meghatározására oly formán, hogy az általa megállapított fajok szaporítása kötelezővé tétessék minden faiskolóra nézve.

Ezek után a gazd. egyesület elnöke köszönetet szavazott a megjelenteknek s biztosította őket arról, hogy a gazd. egyesület a megyében tartott összes felolvasásokat a gazdák között leendő szétosztás végett füzetek alakjában megküldi, mire az ülést elnök bezárta.

Végül **Makay Károly** meghatott hangon szívből fakadó köszönetet mondott a gyűlés megtartásáért, biztosítván a gazdasági egyesület jóságos elnökét, hogy az ezen gyűlésen tartott felolvasás nem közziklára, sem az útféle vagy a tövisek közé, hanem a jó és megművelt földbe vetett mag leend, mely édes magyar hazánk második leendének hajnalán, százszoros gyümölcsöt hozand. Ugy legyen.

Élénk taps és éljen kiáltások közt a gyűlés szétoszlott.

Este bankett volt a vendégek tiszteletére száz terítékre, mely lendületen pohár köszöntőkkel fűszerezve a késő hajnali órákban ért véget.

Az osztrak-magyar bank állása január 23-ikán: bankjegyforgalom 633.360.000 forint (—21.180.000 frt), érczérték 504.354.000 frt (—279.000 frt), t á r c z a 154.381.000 forint (—12.552.000 frt), lombardüzlet 23.359.000 frt (—1.112.000 frt), adómentes bankjegytartalék 71.408.000 frt (+20.783.000 frt).

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, jan. 25.	
Buza ősze	9.40
Buza tavaszra	11.79
Tengeri	5.20
Rozs ősze	8.56
Zab ősze	6.32

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, jan. 25.	
Osztrák hitel	354.80
Magyar hitel	382.50
Allamvasut	343.—
Déli vasut	81.—
Rimamurányi	247.—
Magyar jelzalog	274.50

Magyar leszámítoló	254.—
Villamos vasut	277.—
Salgótarjáni	601.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	405.50
Kereskedelmi bank	1450.—

Bécs, jan. 25.

Az irányzat gyenge.	
Osztr. hitel	855.—
Magyar hitel	881.—
Allamvasut	845.—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. január 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérési jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	154.—
Tizszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papirban	102.25
Osztrák járadék ezüstben	102.25
Osztrák járadék aranyban	121.75
Oztrák korona járadék	102.75
Oztrák korona járadék	144.50
1860. osztrák államsorsjegyek	935.—
Osztrák magyar bankrészvény	382.—
Magyar hitelbank részvény	356.60
Osztrák hitelintézeti részvény	342.—
Páris vista	931.—
20 márkás arany	587.70 1/2
Német birod lmi márká	120.—
London vista	475.50
Páris vista	14.76
20 márkás arany	

A szerkesztéért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Báli idényre!

Ingek, gallérok, kézelők, kesztyűk,
nyakkendők, inggombok, harisnyák,
Claquok, Cylinderok és Carlsbadi gom-
bos füzös és czugos Lack cipőkben
különlegességek kizárólag Fábry testvé-
rek uri divatruházában Nagyvárad
Fő-utca szereshető be.

2-4

Meghívó.

**A „GAZDASÁGI és IPARBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG“
Nagyváradon.**

1898. évi február hó 13. d. e. 10 órakor
tartja saját üzleti helyiségében

VII-ik rendes évi közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel
meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1897. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyeresémi mikénti felosztása feletti határozat hozatala.
3. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása az 1897. és 1898. évre és a felmentvény megadása.
4. Felügyelő bizottság és 7 igazgató tanácsos választása.

Nagyvárad, 1898. január hó 22-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes ki szavazatával élni kíván tar-
tozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig részvé-
nyeit elismervény ellenében a pénztárnál letéteményezni.
Ugyanott f. évi február hó 4-től kezdve az üzleti jelen-
tés a mérleggel együtt a t. cz. részvényesek rendelkezé-
sére áll. 31 1-2

183—1897. kg. sz.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye nagyszalontai járásába
kebelezett Sarkad nagy község III. jegy-
zői állása elhalálozás miatt üresedésbe
jövén, ezen állásra pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy
eddig alkalmaztatásukat és képzettségüket
igazolóló kérvényeiket a nagy-szalontai járás
alólírott főszolgabírójához legkésőbb 1898.
évi február hó 18-ik napjának dél-
utáni 5 órájáig annyival inkább nyujt-

sák be, mert a később érkező pályázati
kérvények figyelembe nem vétetnek.

A sarkadi községi III. jegyzői állás
javadalmazása évi 500 frt készpénz fi-
zetés s a magánmunkálatokért megyei sza-
bályrendelettel megállapított díjak szed-
hetése.

A választás határ idejéül 1898. évi
február hó 19-ik napjának délelőtti
10 órája tüzetik ki Sarkad község házá-
nak tanácstermébe.

Kelt Nagy-Szalontán, a járási főszolga-
bírósnál 1898. évi január hó 22. napján.

Nagy Márton,
főszolgabíró.

Meghívó.

**A „Biharmegyei takarékpénztár“ Nagy-
váradon 1898. évi január hó 29-ikén
délután 3 órakor az intézet helyiségében
Kossuth-utca 19/20. szám alatt tartja meg**

XXVI. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel
meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozat hozatala a nyereség hova fordítása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.
2. A felügyelő bizottság és a választmány kisorsolt 8 tagjának megválasztása.
3. Esetleges indítványok előterjesztése és tárgyalása az alapszabályok 51. szakasza értelmében.

Azon t. cz. részvényesek a kik a fenti közgyűlésen
részt venni óhajtanak, tartoznak alapszabályaink 46. sza-
kaszca értelmében, három nappal a közgyűlést megelő-
zőleg részvényeiket a Biharmegyei takarékpénztárnál
Nagyváradon, vagy pedig a Pesti magyar kereskedelmi
banknál Budapesten letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése
mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető
és kívánságra nyomtatott példányban a t. cz. részvé-
nyesek rendelkezésére áll.

Nagyvárad, 1898. január hó 19-én.

**A biharmegyei takarékpénztár
igazgatósága.**

2-3

ORSZÁGOS HIRLAP

az összesen elő az

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Előfizetési ára:
Egy hétra 1 frt 20 kr. Negyedévre 3 frt 50 kr.

Kiadóhivatal: Budapest, József-körny 63. szám.

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki

minden ízében modern újságot akar járni,

ki

éhesül a szabadságharc fekvéses fejlődését és a magyarság erőssését,

ki

nem barátja a frázisoknak, de az érett és komoly politikai cikkeknél,

ki